

Л. О. Петкова
Н. О. Паламарчук

ОЦІНКА ЯКОСТІ ЖИТТЯ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ: АДАПТАЦІЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ДОСВІДУ

В статті розглянуто особливості вимірювання якості життя населення регіонів України з урахуванням можливості адаптації європейського досвіду. З цією метою в статті досліджено основні світові та європейські методики оцінки якості життя населення, що дозволило виділити основні підходи до визначення їх ключових характеристик. При дослідженні індексу людського розвитку ООН виокремлено засади глобальної політики людського розвитку до 2030 року та основні засади національних концепцій.

Проаналізовано якість життя населення регіонів України за допомогою індексу людського розвитку. Були виявлені проблеми якості життя в регіонах та визначені перспективні напрями її зростання. За останні роки спостерігається тенденція до поступового зростання індексу регіонального людського розвитку в усіх регіонах України. Для подальшого підвищення якості життя населення в регіонах України триває реформування економічної та соціальної сфери. Концептуальну основу соціальних реформ має становити визнання людського капіталу основою стійкого довгострокового зростання та міжнародної конкурентоспроможності України.

Ключові слова: економічне зростання, сталий розвиток, регіони, якість життя населення, індикатори.

Актуальність проблеми. Зв'язок економічної динаміки з якісними показниками життєзабезпечення населення – одне із пріоритетних питань сучасного наукового порядку денного. Для країни чи регіону недостатньо забезпечити прискорені темпи економічного зростання, не менш важливим є питання розподілу створеного суспільного продукту. Соціальний прогрес можливий при дотриманні принципів справедливості, відносно рівномірного підвищення стандартів життя всіх груп населення. Сучасний етап глобалізації відобразив нагромадження соціальних дисбалансів не лише між різними групами країн, але і в межах провідних економік світу. Так, згідно з дослідженням Б. Мілановича [1], реальні доходи суттєво зросли лише у двох груп населення – середньому класі азіатських країн із зростаючими економіками та найбагатшому класі розвинених країн. Найбільші втрати внаслідок глобалізації мав середній клас у розвинених країнах, що посилює нерівність в багатьох із них і стало однією із причин соціальних та політичних криз.

Проблема забезпечення високої якості життя є актуальною для України. За версією американського ділового видання Bloomberg, Україна у 2017 році займає 7-у позицію у рейтингу найбільш бідних країн світу зі значенням індексу 19 (у 2016 році – 3-є місце зі значенням індексу 24,4). Bloomberg's Misery Index – це індекс бідності чи знедоленості, який ґрунтується на прогнозах інфляції та безробіття в країні протягом року [2].

За даними ООН, в Україні зростає нерівність та соціальна ізоляція, про що свідчать такі показники: близько 60 % людей в Україні живуть за межею бідності, яка визначається як фактичний прожитковий мінімум, в Україні налічується 1,7 млн. внутрішньо переміщених осіб та 2,8 млн. людей з обмеженими можливостями [3].

Десятиліття соціально-економічної трансформації України характеризувались різноспрямованими тенденціями зміни як реальних доходів населення, так і якісних показників життя. Із впровадженням реформи децентралізації суттєво змінились умови та спрямованість механізмів і інструментів державної політики. Важливо з'ясувати рівень впливу останньої на динаміку показників соціально-економічного розвитку в регіонах та визначити пріоритети подальшого реформування. Таким чином, дослідження стану та перспектив підвищення якості життя в Україні та її регіонах має високий ступінь актуальності.

Аналіз останніх джерел досліджень і публікацій. Питання підвищення якості життя населення та політики її забезпечення знайшли відображення в працях зарубіжних та вітчизняних авторів, серед яких – Лібанова Е. М., Лісогор Л. С., Гладун О. М., Дятлова В. В., Ковтун Н. В., Кизим О. М., Мельниченко О. А., Никифоренко В. Г., Новікова О. Ф. [4–11]. З огляду на незмінну актуальність цієї наукової проблематики, залишаються важливими для подальшого дослідження питання взаємозалеж-

ності показників якості життя із завданнями децентралізації в Україні, що зумовило мету та завдання даного дослідження.

Формулювання цілей статті. Завданнями цієї статті є дослідження динаміки якості життя населення на сучасному етапі, визначення пріоритетів державної політики з підвищення якості людського розвитку в контексті використання кращих європейських практик соціально-економічної політики.

Викладення основного матеріалу дослідження. В сучасних умовах розвитку якість життя населення має важливе значення, оскільки дозволяє провести комплексну оцінку соціальних, економічних та екологічних умов життя людини. Співставлення якості життя у різних країнах та регіонах дозволяє формувати стратегічні орієнтири соціально-економічного розвитку. Якість життя населення є інтегральним показником що включає економічні, соціальні, демографічні, екологічні, культурні, психічні характеристики життя населення. Забезпечення такого комплексного підходу до якості життя населення є одним з пріоритетів розвинених економік світу.

Існують різні підходи та методики до визначення якості життя. Відомою є методика стандартів життя і якості життя – Standard of Living and Quality of Life, що використовується для моніторингу якості життя населення країн ЄС. Її результати використовуються для виміру суспільного прогресу та є основою для розробки заходів державної політики країн ЄС. Відповідно до зазначеного методичного підходу розраховується 19 груп показників, з яких 8 – об'єктивних (ВВП на особу населення, індекс споживчих цін, споживчий кошик, витрати домогосподарств, GFK кошик, рівень бідності, нерівність у доходах, індекс людського розвитку) та 11 – суб'єктивних (задоволеність життям і щастя, депривація, оптимізм щодо майбутнього, прожитковий мінімум, смертність, надання медичних послуг, рівень освіти, структура та щільність населення, соціально-економічна структура населення, показники нерівності і злочинності в районі, «індивідуалізація суспільства») [12].

Поширеною є методика Організації економічного співробітництва та розвитку, OECD, що визначає Індекс якості життя – Better Life Index. Цей підхід передбачає побудову персональних індексів якості життя кожним респондентом, що бере участь в опитуванні в інтерактивному режимі, що забезпечує можливість вибору пріоритетів та порівняння країн. Оцінка проводиться за 11 основними критеріями: доходи, праця, баланс праця-життя, здоров'я, освіта, житло, громада, участь у суспільному житті, навколишнє середовище, безпека, задоволеність життям [13].

Методика, яку було покладено в основу Другого огляду Європейської якості життя – Second European Quality of Life Survey дозволяє системно оцінювати результативність соціально-економічного розвитку європейських країн. Європейська стратегія розвитку – «Європа 2020: Стратегія розумного, сталого і інклюзивного зростання», ґрунтується на результатах аналізу моніторингу якості життя населення країн ЄС. Відповідно до Стратегії 2020, визначаються три найважливіших напрями зростання: розумне зростання (розвиток економіки, що базується на знаннях та інноваціях); стійке зростання (створення економіки, що передбачає раціональне використання ресурсів, зеленої економіки); інклюзивне зростання (соціальна інклюзія, підвищення рівня зайнятості населення, досягнення соціального та територіального узгодження) [14].

В світовій практиці для міжнародних співставлень найчастіше використовується інтегральний показник якості людського життя – індекс людського розвитку. Методика розрахунку індексу людського розвитку передбачає аналіз трьох основних показників – очікуваної тривалості життя, інтегрального показника рівня освіти та рівня життя [15].

За 25 років застосування методики оцінки людського розвитку в світі та реалізації програм з подолання проблем у сфері людського розвитку є чимало здобутків, серед яких – зниження дитячої смертності, часткове подолання гендерної проблеми, зниження захворюваності на окремі захворювання тощо. Але, поряд з цим, залишаються і проблеми глобального рівня – бідність, майнова нерівність, екстремізм, антропогенні причини активізації стихійних явищ.

Згідно методологічних засад «Доповіді про людський розвиток 2016. Людський розвиток для всіх і кожного» [15] потенціал та можливості для кожного включають: гарне здоров'я, доступ до знань, права людини, безпека людини, гідний рівень життя, відсутність дискримінації, гідність та самовизначення. Саме ці характеристики сприяють підвищенню якості життя населення будь-якої країни. З метою боротьби з проблемами та підсилення здобутків розроблено основи людського розвитку до 2030 року, які можуть бути імplementовані до національних програм людського розвитку. До ключових принципів зазначеного підходу належать: ключовий принцип стійкості, принцип загальності (право кожної людини на свободи, ніхто не має бути обділеним), сфера основної уваги – ліквідація бідності та голоду. До основних перешкод на шляху до загального людського розвитку за сучасних

умов слід віднести вузькість самоідентифікації (націоналізм, політику ідентичності), нетерпимість та виключність (дискримінаційні закони, соціальні норми, насилля), утиск прав та виключність (нерівність, відсутність голосу), узурпацію інститутів елітами (переваги для 1 % населення, відсутність плюралізму).

Досліджуючи місце України за індексом людського розвитку, зазначимо, що в 2016 р. він становив 0,743, це – 84-е місце серед 188 країн і територій. Україна все ще належить до групи країн з високим рівнем людського розвитку, однак за темпами підвищення індексу значно відстає від середнього по групі. Так, середньорічний приріст ІЛР в період з 1990 по 2015 рр. в Україні становив 0,21 % проти 1,06 % в групі країн високого рівня розвитку [15]. Отже, прискорення економічних реформ, спрямованих на покращення рівня і якості життя населення в Україні, формує порядок денний державної політики.

Аналіз регіонального індексу людського розвитку, що здійснюється українськими дослідниками, значно розширює спектр індикаторів, тим самим максимально орієнтує результати досліджень на реальний стан в країні. Регіональний індекс людського розвитку [16] включає 33 показники, що об'єднані у шість блоків відповідно до основних аспектів людського розвитку: відтворення населення, соціальне становище, комфортне життя, добробут, гідна праця, освіта.

У 2016 році відбулось стрімке зростання значень індексу людського розвитку в окремих регіонах України, в результаті чого найвищі показники людського розвитку зафіксовано у західних – Закарпатській, Івано-Франківській, Львівській, Чернівецькій – та Харківській областях. Найнижчі значення індексу відмічено у Житомирській, Кіровоградській, Рівненській, Херсонській, Хмельницькій та Чернігівській областях (рис. 1).

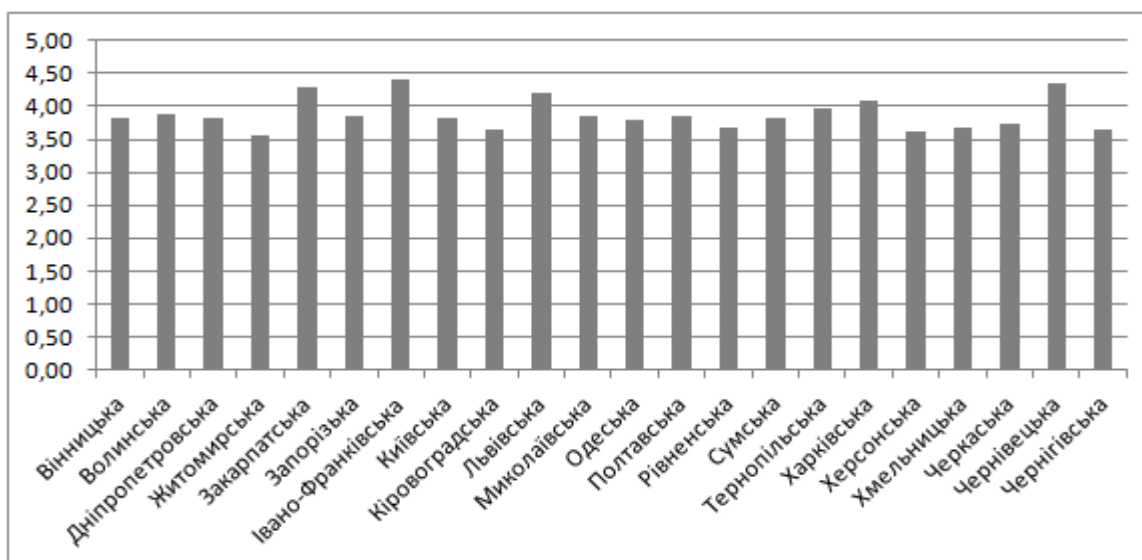

Рис. 1. Регіональний індекс людського розвитку у 2016 р.

(без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, а також Донецької та Луганської областей, на території яких проводиться антитерористична операція)

Складено на основі [16]

В розрізі складових інтегрального індексу, в регіонах-лідерах слід відзначити досягнення за наступними блоками. Закарпатська область має високі показники комфортного життя та добробуту, Івано-Франківська – добробуту, відтворення населення та соціального середовища, Львівська – відтворення населення, соціального середовища та комфортного життя, Харківська – освіти, гідної праці та соціального середовища, Чернівецька – добробуту та соціального середовища. Таким чином, позиція регіонів у рейтингу визначається унікальним поєднанням передумов та результативністю політики підвищення якості життя населення.

При аналізі регіонального індексу людського розвитку у 2005–2016 рр. виявлено, що в усіх регіонах України відбулось зростання значення індексу (за винятком Черкаської області) (рис. 2).

Найбільш стрімке зростання відбулось у 2010–2016 рр. у Вінницькій, Волинській, Дніпропетровській, Закарпатській, Івано-Франківській, Кіровоградській, Львівській, Миколаївській, Сумській, Тернопільській, Харківській та Чернівецькій областях.

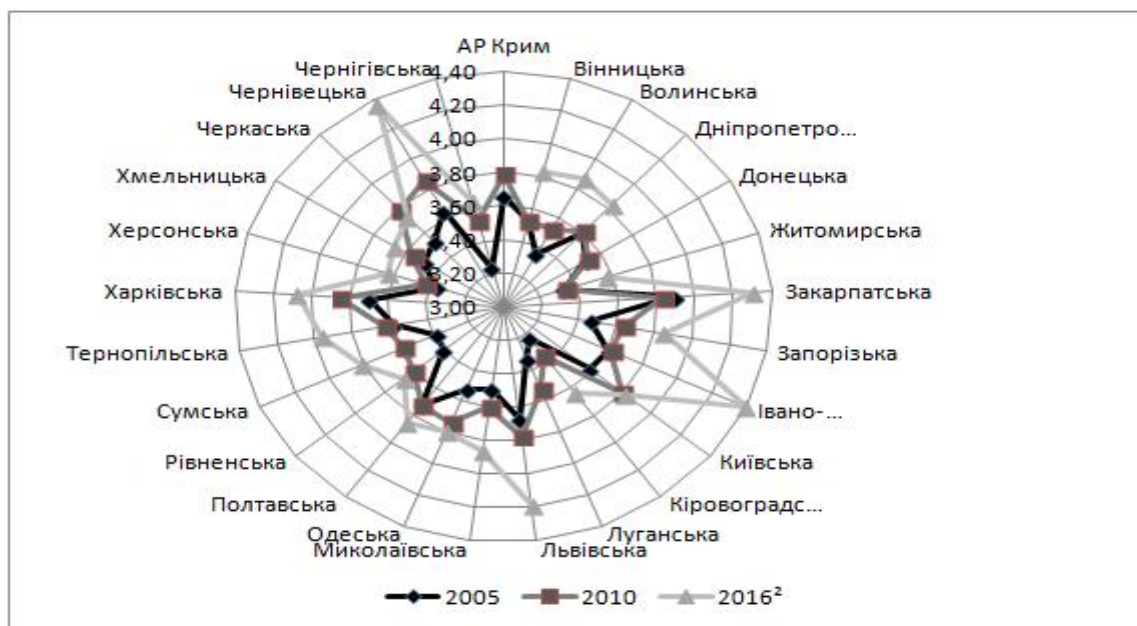

Рис. 2. Регіональний індекс людського розвитку у 2005, 2010 та 2016 рр. (2016 р. – без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, а також Донецької та Луганської областей, на території яких проводиться антитерористична операція)

Складено на основі [16]

У регіонах України спостерігаються різноспрямовані зміни окремих складових регіонального індексу людського розвитку. За показниками блоку «Відтворення населення» лідерами є Тернопільська, Львівська, Київська, Івано-Франківська та Хмельницька області; за складовими «Соціального становища» – Тернопільська, Чернівецька, Львівська, Харківська та Івано-Франківська; за індикаторами «Комфортного життя» – Закарпатська, Київська, Одеська, Львівська та Херсонська області; за блоком «Добробут» – Івано-Франківська, Чернівецька, Закарпатська, Миколаївська та Запорізька області. За характеристиками ринку праці, що відображаються у блоці «Гідна праця», лідирують Одеська, Дніпропетровська, Херсонська, Харківська та Запорізька області; за характеристиками «Освіти» – Київська, Харківська, Черкаська, Сумська та Дніпропетровська області (табл. 1).

Таблиця 1

Значення складових регіонального індексу людського розвитку у 2016 році

Області	Блок 1 «Відтворення населення»	Блок 2 «Соціальне становище»	Блок 3 «Комфортне життя»	Блок 4 «Добробут»	Блок 5 «Гідна праця»	Блок 6 «Освіта»
Вінницька	0,715	0,512	0,548	0,704	0,514	0,833
Волинська	0,717	0,558	0,618	0,585	0,575	0,817
Дніпропетровська	0,663	0,411	0,575	0,717	0,613	0,849
Житомирська	0,669	0,389	0,600	0,542	0,558	0,808
Закарпатська	0,667	0,561	0,823	0,872	0,592	0,784
Запорізька	0,691	0,416	0,551	0,749	0,596	0,847
Івано-Франківська	0,730	0,679	0,588	1,020	0,574	0,807
Київська	0,732	0,375	0,683	0,573	0,595	0,865
Кіровоградська	0,647	0,353	0,605	0,650	0,551	0,828
Львівська	0,735	0,733	0,680	0,623	0,587	0,836
Миколаївська	0,663	0,377	0,602	0,807	0,596	0,821
Одеська	0,685	0,399	0,681	0,586	0,619	0,832
Полтавська	0,708	0,470	0,595	0,677	0,570	0,831
Рівненська	0,697	0,584	0,605	0,464	0,541	0,783

Продовження табл. 1

Області	Блок 1 «Відтворення населення»	Блок 2 «Соціальне становище»	Блок 3 «Комфортне життя»	Блок 4 «Добробут»	Блок 5 «Гідна праця»	Блок 6 «Освіта»
Сумська	0,686	0,476	0,557	0,702	0,544	0,850
Тернопільська	0,763	0,750	0,576	0,558	0,517	0,794
Харківська	0,679	0,714	0,612	0,604	0,603	0,863
Херсонська	0,650	0,399	0,661	0,501	0,610	0,807
Хмельницька	0,723	0,514	0,550	0,539	0,555	0,789
Черкаська	0,680	0,450	0,606	0,618	0,527	0,852
Чернівецька	0,703	0,740	0,625	0,944	0,550	0,800
Чернігівська	0,645	0,403	0,589	0,652	0,541	0,818

Складено на основі [16]

Незважаючи на достатню значимість показників кожної підгрупи в інтегральному індексі людського розвитку регіонів, вага кожного блоку є різною. Для оцінки рівня їх впливу було досліджено взаємозв'язок окремих блоків регіонального індексу людського розвитку та інтегрального регіонального індексу людського розвитку. Результати кореляційного аналізу показників за період 2013–2016 рр. відображені на рис. 3. Таким чином, високий вплив на інтегральний індекс регіонального людського розвитку мали показники блоків 2 «Соціальне становище» та 4 «Добробут». Середній рівень впливу на інтегральний індекс мали індикатори блоків 3 та 5 – «Комфортне життя», «Гідна праця». Низький рівень впливу на характеристики якості людського розвитку в регіонах здійснювали показники – «Відтворення населення» та «Освіта». Таким чином, в середньо- та довгостроковому періодах зростає актуальність не лише кардинальних змін демографічної ситуації в країні. Людський потенціал як основа стійкого конкурентоспроможного економічного зростання в Україні потребує і кількісного зростання, і якісного удосконалення. Традиційні для країни проблеми природного відтворення людського капіталу ускладнилися в останні роки зовнішніми загрозами, пов'язаними із стрімкою зовнішньоекономічною лібералізацією, відтоком працездатного та кваліфікованого населення за кордон.

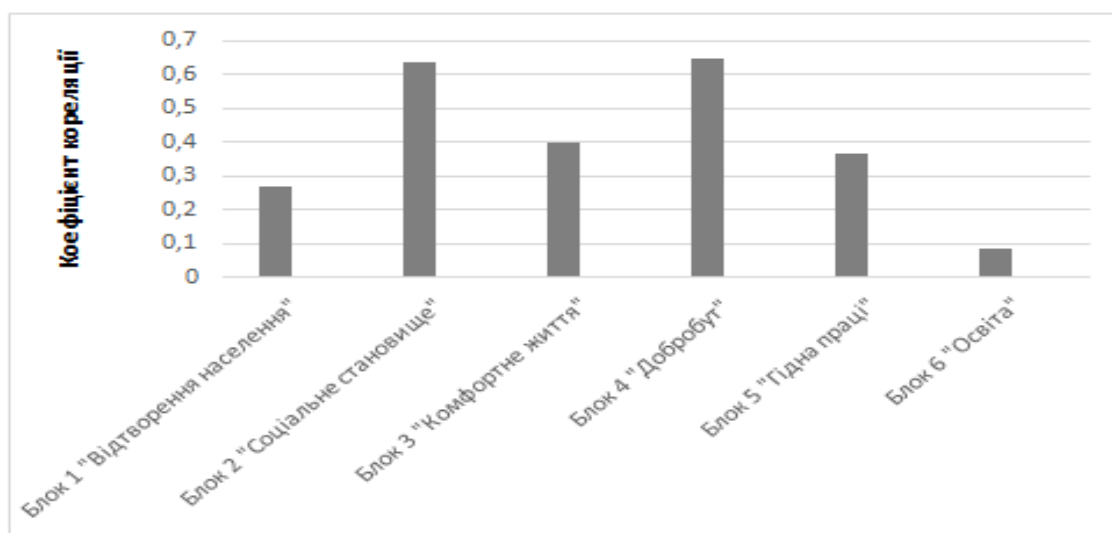

Рис. 3. Взаємозв'язок блоків індексу регіонального людського розвитку та інтегрального значення індексу регіонального людського розвитку у 2013–2016 рр. (без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, а також Донецької та Луганської областей, на території яких проводиться антитерористична операція)

Розраховано авторами на основі [16]

Проблематика якості людського розвитку в національному та міжнародному вимірах набуває все більшої актуальності. «Програмою сталого розвитку до 2030 року» ООН запропонована концепція національної політики людського розвитку, що включає наступні чотири основні напрями [15]:

1. Політичні заходи (здійснення інклюзивного зростання, розширення можливостей для жінок, вплив на людський потенціал впродовж життєвого циклу, мобілізація ресурсів з метою забезпечення людського розвитку).

2. Заходи для груп населення з особливими потребами (використання системи преференцій, забезпечення людського розвитку в маргінальних групах населення).

3. Заходи, що сприяють життєстійкості людського розвитку (боротьба з епідеміями, потрясіннями на ризиками, боротьба проти насильства та забезпечення безпеки, підтримка добробуту людей у післяконфліктних ситуаціях, боротьба зі змінами клімату, сприяння соціальному захисту).

4. Заходи, що сприяють розширенню прав та можливостей (підтримка прав людини, забезпечення доступу до судочинства, забезпечення підзвітності, сприяння інклюзивності).

Реалізація запропонованого підходу дозволить забезпечити більш рівномірний розподіл переваг розвитку серед груп і поколінь.

Висновки. Якість життя населення в сукупності економічних, соціальних та екологічних характеристик, є основою для комфортного існування та розвитку суспільства. Сьогодні вона залишається пріоритетною в стратегіях економічного зростання та посилення національної безпеки.

Численні методичні підходи щодо виміру якості життя населення спрямовані на максимально повне врахування структури та динаміки факторів, що її визначають. Ключовим методологічним принципом, що є основою при формуванні політики країн Європейського Союзу, є індивідуалізація оцінки якості життя, що дозволяє як вимірювати рівень суспільного прогресу, так і формувати політику розвитку країн ЄС.

Рівень та якість людського розвитку в Україні та її регіонах характеризується повільним зростанням за останні десятиліття, погіршенням базових показників у період 2014–2016 рр. Основними проблемами, що знижують рівень людського розвитку в країні, стали посилення соціально-економічної нерівності в розрізі груп населення, погіршення демографічної ситуації, знецінення людського капіталу та зростаючі диспропорції оплати праці порівняно із розвиненими країнами, зниження якості освітньої підготовки, знецінення вищої освіти тощо. Вагомим чинником погіршення якісних характеристик життя населення України стало падіння національного виробництва з відповідним скороченням рівня доходів на душу населення.

Комплексне реформування, що запроваджується в Україні, має на меті формування інституціональних засад забезпечення довгострокового тренду підвищення кількісних та якісних показників людського розвитку. Основними напрямами є реформи у сфері охорони здоров'я, освіти, соціального забезпечення, земельна реформа та децентралізація, реформи у сфері державного управління, боротьба проти корупції та інші. Прогрес у сфері людського розвитку, зростання якості життя населення залежить від швидкості й ефективності реалізації реформ та запровадження європейського підходу щодо визнання людського капіталу основою стійкого довгострокового зростання та міжнародної конкурентоспроможності України.

Список використаної літератури

1. Global Inequality. A new approach for the age of globalization, by Branko Milanovic. Harvard University Press, Cambridge, Massachusetts. 2016. 320 p.
2. These economies are getting more miserable this year. URL: <https://www.bloomberg.com/news/articles/2017-03-03>
3. Доповідь ПРООН: Україна зайняла 84-е місце серед 188 країн світу. URL: <http://www.un.org.ua/informatsiyni-tsentri/news/4089-dopovid-proon-ukraina-zainiala-84-e-mistse-sered-188-krain-svitu>
4. Людський розвиток в Україні. Модернізація соціальної політики: регіональний аспект: колективна монографія / за ред. Е. М. Лібанової. Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи НАН України. Київ, 2015. 356 с.
5. Ковтун Н. В., Романюк І. Міжнародний досвід оцінювання якості життя населення і можливості його використання в Україні. *Вісник КНУ ім. Т. Шевченка*. 2013. № 11. С. 32–37.
6. Кизим Н. А., Зинченко В. А. Качество жизни населения и внешнеэкономическая деятельность предприятий. Харьков: ИД «ИНЖЕК», 2009. 84 с.
7. Мельниченко О. А. Підвищення рівня та якості життя населення: механізм державного регулювання: монографія. Харків: вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2008. 232 с.

8. Пономаренко В. С., Кизим М. О., Узунов Ф. В. Рівень і якість життя населення України: монографія. Харків: ВД «ІНЖЕК», 2003. 266 с.
9. Хаустова В. Є., Омельченко О. І. Інтегральне оцінювання рівня життя населення регіонів України методом ентропії. *Актуальні проблеми економіки*. 2011. № 2 (116). С. 137–146.
10. Бакіров В. С., Ніколаєвський В. Н., Кізілов О. І. та ін. Якість життя населення пострадянських країн у соціологічному вимірі / за ред. В. С. Бакірова. Харків: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2008. 216 с.
11. Якість життя населення регіону: аналіз, прогнозування, соціальна політика: монографія / під ред. В. Г. Никифоренка. Одеса: ОНЕУ, 2012. 316 с.
12. European foundation for the improvement of living and working conditions. URL: <http://www.eurofound.europa.eu/>
13. OECD Better Life Index. URL: <http://www.oecdbetterlifeindex.org/>
14. Second European quality of life survey. URL: <http://www.eurofound.europa.eu/pubdocs/2009/02/en/2/EF0902EN.pdf>
15. Human development report 2016 Human development for everyone. URL: http://hdr.undp.org/sites/default/files/2016_human_development_report.pdf
16. Регіональний людський розвиток: статистичний бюлетень / Державна служба статистики України [Електронне видання]. Київ, 2017. 66 с.

References

1. Global Inequality. A new approach for the age of globalization (2016) by Branko Milanovic. Harvard University Press. Cambridge, Massachusetts, 320 p.
2. These economies are getting more miserable this year. URL: <https://www.bloomberg.com/news/articles/2017-03-03>
3. Dopovid' PROON: Ukrayina zaynyala 84-e mistse sered 188 krayin svitu. URL: <http://www.un.org.ua/ua/informatsiinyi-tsentri/news/4089-dopovid-proon-ukraina-zainiala-84-e-mistse-sered-188-krain-svitu>
4. Lyuds'kyu rozvytok v Ukrayini. Modernizatsiya sotsial'noyi polityky: rehional'nyy aspekt (kolektyvna monohrafiya) (2015) / za red. E. M. Libanovoyi. In-t demohrafiyi ta sotsial'nykh doslidzhen' im. M. V. Ptukhy NAN Ukrainy. Kyiv, 356 s.
5. Kovtun, N. V., Romanyuk I. (2013) Mizhnarodnyy dosvid otsinyuvannya yakosti zhyttya naseleण्या i mozhlyvosti yoho vykorystannya v Ukrayini. *Visnyk KNU im. T. Shevchenka*, No. 11, s. 32-37.
6. Kyzym, N. A., Zynchenko, V. A. (2009) Kachestvo zhyzny naseleण्या y vneshneekonomycheskaya deyatelnost' predpriyatyy. Kharkiv: YD «YNZhEK», 184 s.
7. Mel'nychenko, O. A. (2008) Pidvyshchennya rivnya ta yakosti zhyttya naseleण्या: mekhanizm derzhavnogo rehulyuvannya: monohrafiya. Kharkiv: Vyd-vo KharRI NADU «Mahistr», 232 s.
8. Ponomarenko, V. S., Kyzym, M. O., Uzunov, F. V. (2003) Riven' i yakist' zhyttya naseleण्या Ukrainy : monohrafiya Kharkiv: VD «ІNZhEK», 266 s.
9. Khaustova, V. Ye., Omel'chenko, O. I. (2011) Intehral'ne otsinyuvannya rivnya zhyttya naseleण्या rehioniv Ukrainy metodom entropiyi. *Aktual'ni problemy ekonomiky*, No. 2 (116), s. 137–146.
10. Bakirov, V. S., Nikolayevs'kyu, V. N., Kizilov, O. I. ta in. (2008) Yakist' zhyttya naseleण्या postradyans'kykh krayin u sotsiolohichnomu vymiri / za red. V. S. Bakirova. Kharkiv: KhNU im. V. N. Karazina, 216 s.
11. Yakist' zhyttya naseleण्या rehionu: analiz, prohnozuvannya, sotsial'na polityka : monohrafiya (2012) / pid red. V. H. Nykyforenka. Odessa: ONEU, 316 s.
12. European foundation for the improvement of living and working conditions. URL: <http://www.eurofound.europa.eu/>
13. OECD Better Life Index. URL: <http://www.oecdbetterlifeindex.org/>
14. Second European quality of life survey. URL: <http://www.eurofound.europa.eu/pubdocs/2009/02/en/2/EF0902EN.pdf>
15. Human development report 2016 Human development for everyone. URL: http://hdr.undp.org/sites/default/files/2016_human_development_report.pdf
16. Rehional'nyy lyuds'kyu rozvytok: statystychnyy byuleten' (2017) / Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy [Elektronne vydannya]. Kyiv, 66 s.

L. O. Petkova
N. O. Palamarchuck

**EVALUATION OF THE QUALITY OF LIFE OF UKRAINIAN REGIONS:
ADAPTATION OF EUROPEAN EXPERIENCE**

Connection of economic dynamics with qualitative indicators of life of the population is one of the priority issues of modern scientific agenda. For a country or region it is not enough to provide the speed-up rates of economy growth, a question of the distribution of created social product is no less important. Social progress is possible at the observance of principles of justice, in relation to even increase of living standards of all population groups.

The aim of the article consists in the research of features of life quality measuring in the regions of Ukraine taking into account the possibility of adaptation of European experience. In the article the main world and European methods for the assessment of the quality of life of the population, which allows us to identify key approaches and their specifics, are studied. In the study of human development index of the UN the foundations of human development until 2030 and the concept of national policy of human development are highlighted. The quality of life of the population of Ukraine's regions by means of human development index is analyzed. This allows to identify the problems and prospects of the growth of population life quality in the regions of Ukraine.

According to the results of the study the following conclusions are made. In recent years there is a tendency to a gradual growth of the index of regional human development in all regions of Ukraine. To further promote the growth of the quality of life of the population in Ukraine's regions, economic reform should be continued based on the basic methodological principle of social policy of the European Union. It is the individualization of improving the quality of life, which is a prerequisite of social progress and the key objective of development policy.

Keywords: *economic growth, sustainable development, regions, quality of population life, indicators.*